

Oponentský posudek na diplomovou práci Lukáše Vacka „Ma Zhiyuan – Huangliangmeng (analýza a překlad)“

Posuzovaná práce si klade za cíl předložit analýzu dramatu *Huangliangmeng* yuanského autora Ma Zhiyuana, přičemž zevrubné seznámení s dílem má posloužit jako východisko teoreticky poučené diskuse nad problematikou jeho překladu.

Kapitola 1. podává základní informaci o tradičním čínském divadle. Diplomant zkoumá Ma Zhiyuanovo drama jako literární dílo (text), přesto se značná část informací podaných v této kapitole vztahuje k jevištní podobě. Následkem toho není značná část výkladu relevantním východiskem pro analytickou část práce.

Kapitolu 2 věnuje diplomant představení dramatika a jeho díla v historickém a literárním kontextu. Je chvályhodné, že se ve svém výkladu, byť nepříliš podrobně, věnuje písňové formě *sanqu*, jako důležitému stavebnímu prvku yuanského dramatu a že též věnuje pozornost kvalitám Ma Zhiyuanových *sanqu*.

Rozvrh práce v kapitolách 3., 4. a 5. není ideální. Domnívám se, že by práci prospěl přesun popisu a charakteristiky Ma Zhiyuanova dramatu z 5. do 3. kapitoly. Přehled základních teoretických východisek literárního překladu a překladatelských metod a postupů by bylo vhodné přesunout do kapitoly 4. a tak uvést diskusi nad konkrétními překladatelskými postupy a problémy přesunutou z kapitoly 4. do kapitoly 5.

Kapitola 3. je kompetentním přehledem klíčových otázek teorie a praxe překladu. Její kvalitu snižuje zbytečně velký rozsah a absence jasněji formulovaných východisek a překladatelské strategie vhodné pro diskusi nad překladem Ma Zhiyuanova dramatu.

Nedostatkem kapitoly 4. je skutečnost, že se pouze letmo dotýká některých překladatelských problémů. Diplomant se omezuje pouze na problematiku překladu jmen a názvů, pasáž věnovaná struktuře dramatu jako mnohvrstevnatého literárního díla není dostatečně vyargumentovaná.

První část 4. kapitoly věnovaná problematice překladu jmen, konkrétně pasáž věnovaná vlastním jménům, nerozlišuje problematiku překladu jmen, jejichž význam se nějakým způsobem podílí na budování celkového významu díla a jmen, která jsou případem kulturně-historických odkazů či aluzí. V diskusi o možnostech překladatelských řešení sice diplomant konfrontuje dva základní přístupy (vysvětlivky pod čarou X vnitřní vysvětlivky), činí tak však pouze prostřednictvím příkladů, aniž by uvedené přístupy nejdříve podrobněji představil a zvážil jejich podmíněnost dobovou překladatelskou praxí či žánrovou charakteristikou díla.

V druhé části 4. kapitoly diplomant otevírá avšak nedostatečně pojednává problematiku převodu struktury díla (jako celku) a struktury části. Problematiku převodu struktury díla diplomant odbývá citací z Levého, aniž by se zamyslel nad strukturální funkcí a vzájemným vztahem stavebních kamenů yuanského dramatu. Diskusi nad možnostmi převodu básnické formy *shi* diplomant omezuje obecné poznámky a nekomentovaný překlad jediné básně. (46-47) Tato část práce je též negativně poznamenána zařazením úvahy na téma nemožnosti překladu na rovině slov či sousloví, která je ve stávající podobě odbočkou či návratem k diskusi o problematice překladu jmen. (47)

První část kap. 5 zdařile rekapituluje obsah analyzované hry. Část věnovaná motivům je však negativně poznamenaná nepoměrem mezi podrobnou diskusí věnovanou motivu snění a letnými poukazy na přítomnost dalších motivů. (53-54) Chybí zde popis začlenění a fungování dílčích motivů v celku díla.

Druhá část kap. 5 nelze považovat za seriózní „rozbor literárních prostředků“, spíše jde o dílčí či „namátkový“ výčet. Pasáž věnovaná jazykovým rovinám či stylům je příliš stručná a vzhledem k tomu, že není opřena o informaci o jazyce yuanského dramatu (diplomant v názvu podkapitoly 1.3. sice informaci o jazyce ohlašuje, v následujícím výkladu ji však nepodává), též nedostatečně vyargumentovaná. (55) Prezentace paralelismu jako jednoho z literárních prostředků charakteristických pro analyzovanou hru je problematická nejen proto, že chybí hlubší úvaha, ale zejména proto, že se omezuje na případ paralelismu v rámci sedmislabičné básně. (57)

Překlad prvního dějství hry je poměrně zdařilý a jen místy je negativně poznamenán neobratností, nedostatečnou idiomatičností či posunem významu.

Styl a způsob argumentace se jeví jako poměrně vyzrálý a poučený, při bližším ohledání však vychází najevo řada nedostatků. V práci je řada neobratných, nejasných případně zavádějících formulací. Mnohé z těchto nedostatků, jako jsou drobné překlery a chyby, nejednotnost přepisu jmen, problematické formulace či formální nedostatky (příklady viz níže), by přitom bylo možné napravit pečlivou revizí. Za závažnější však považuji nedostatky týkající se samotného výkladu. Sem mimo jiné patří neopodstatněné opakování informací, jako je např. poznámka k autorství hry (49, 55), nebo nemístné zařazení pasáže o problematice překladu básnické formy do diskuse nad překladem jmen (37,38). Do této kategorie patří též nedostatek, který snižuje kvalitu zejména analytické části práce, totiž „stručnost“ výkladu, která mnohdy hraničí s povrchností.

Diplomová práce ve stávající podobě nepředkládá zevrubnou analýzu a jen stěží může být „metodickou a teoretickou základnou“ (82) pro rozbor Ma Zhiyuanova dramatu. Práce se pouze letmo dotýká některých překladatelských problémů, povrchnost pohledu a omezený záběr neumožňuje, aby čtenář práce získal ucelenější představu o specifických problémech, s nimiž je konfrontován překladatel Ma Zhiyuanova dramatu.

Navrhuji hodnocení „dobře“

V Praze 18. 9. 2007

Dušan Andř

Otázka k diskusi:

V části práce věnované překladatelské problematice je nepřesvědčivost diplomantova výkladu do značné míry způsobena absencí **jasně formulovaného překladatelského přístupu**, v jehož rámci by bylo možné diskutovat konkrétní problémy překladu konkrétního díla. Jaká východiska by bylo vhodné stanovit pro případný český překlad Ma Zhiyuanova dramatu?

Nevhodné či problematické formulace a spojení:

doba *deprese* hanského etnika (18)

velice výjimečný posun (19)

prvořádový překlad (44)

(pasáže) uvedené *termínem* *chang / yun* (49)

problém velké *spoutanosti* jedince (14)

lyrika i příběh jsou v té nejvyhrocenější rovině (14)

....

Nekonzistentní přepis nebo překlad:

Han Xin Hanxin (41, 44)

Su Qin Suqin (41, 44, 135)

Liuding liujiashen Qixing Qiyao jun (40)

Xiwang mu Xi Wang Mu (42, 80)

Mistr rovného yangu Mistr pravé yangu (67, 41)

.....

Formální nedostatky:

Názvy často nejsou dány kurzívou / uvozovkami. (49, 13, 14, 17,20...)

Citace ze sekundární literatury nejsou v uvozovkách. (14, 15, 16 ...)